

O djelovanju Ukrajinaca na području Brodsko-posavske županije

02 Prosinac 2020 Ivanka Herceg Hitova: 247

Ukrajinci su u većim skupinama doselili u Hrvatsku krajem 19. i početkom 20. stoljeća i to uglavnom s prostora zapadne Ukrajine, odnosno galicijske, zakarpatske i bukovinske regije koje su se nekada nalazile u sastavu Austro-Ugarske .

Na području Brodsko–posavske županije najviše pripadnika ukrajinske nacionalne manjine živi u Slavonskom Brodu i njegovoj okolici kao i manjim mjestima: Kaniži, Šumeću, Sibirju, Slobodnici, Bukovlju, Bebrini, Magić Maloj te još 20-ak drugih naselja spomenute županije.

I sjedište Ukrajinske zajednice, kao prve krovne kulturno-prosvjetne manjinske organizacije Ukrajinaca u RH, službeno osnovane 20. siječnja 2008. godine, je u Slavonskome Brodu, središtu Brodsko-posavske županije.

Njezini su članovi preko 40 godina aktivni u sklopu više ukrajinskih kulturno-prosvjetnih udruga.

Temeljni zadaci Ukrajinske zajednice RH su okupljanje i organiziranje pripadnika ukrajinske nacionalne manjine, kako bi se očuvao, razvijao i promicao kulturni i etnički identitet.

Ukrajinska zajednica RH sudjeluje na mnogobrojnim kulturnim festivalima i manifestacijama u Hrvatskoj i inozemstvu, a uspostavila je uspješnu međunarodnu suradnju sa drugim ukrajinskim organizacijama diljem svijeta.

Proteklih godina Ukrajinska zajednica RH je organizirala niz novih kulturno-prosvjetnih manifestacija u Hrvatskoj, ukrajinske ljetne škole u Ukrajini i Hrvatskoj, uspostavila je aktivnu suradnju sa uglednim ukrajinskim organizacijama u svijetu i Europi i postala članica Svjetskog kongresa Ukrajinaca i Europskog kongresa Ukrajinaca.

O djelovanju i Ukrajinske zajednice u RH, ali i Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva „Ukrajina“ Slavonski Brod, razgovarali smo sa **Vladom Karešinom, predsjednikom i Zajednice i spomenutoga Društva.**

Prema njegovim riječima u Hrvatskoj živi preko 2.000 Ukrajinaca, a doselili su se i mlađi, poslovni ljudi. Na području Brodsko-posavske županije ih je oko 350.

U izvršnoj vlasti sudjeluju putem Vijeća ukrajinske nacionalne manjine u Bebrini i u gradu Slavonskome Brodu. Ranije su Vijeće imali i na razini Županije, ali to se promijenilo s obzirom da je u zadnje dvije godine, kako je istaknuo Karešin, dosta njih umrlo te ne ispunjavaju više zakonske propise o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. Suradnju sa Županijom ostvaruju putem Udruge HKPD „Ukrajina“ i ocjenjuju je, kao i položaj ukrajinske nacionalne manjine, odličnom.

Financiraju se kroz projekte aplicirajući za sredstva Savjeta za nacionalne manjine RH i to su im najznačajnija sredstva, a u manjoj mjeri imaju financijsku potporu Županije i Grada Slavonskoga Broda.

-Moglo bi se za kulturu i sport izdvajati i više. To su područja u kojima djeca i mladi mogu puno toga dobrog i pozitivnoga naučiti- istaknuo nam je, među ostalim, **Vlado Karešin**.

Ukrajinski uče i u školama po modelu C

Uče ga u školama u Kaniži i Šumeću, ali i u Lipovljanima, Vukovaru i selu Petrovci.

Pravo za odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina te Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. **MODEL C** podrazumijeva nastavu manjinskoga jezika i kulture, uz redovitu nastavu na hrvatskome jeziku; na manjinskome jeziku izvodi se nastava jezika i kulture nacionalne manjine u trajanju od dva do pet školskih sati tjedno, a obuhvaća učenje jezika i književnosti nacionalne manjine, geografije, povijesti, glazbene i likovne kulture/umjetnosti.

Kako naglašava Vlado Karešin organizirali su i **Ijetnu školu ukrajinskoga jezika**. Zadnjih godina bila je upriličena u Rogoznici, a organizirali su ju i u Orahovici, Borovom Selu(prije 30 godina), pa u Velikoj. –Naravno, vodimo računa o sredstvima koje nam za tu namjenu osigurava Ministarstvo znanosti i obrazovanja-ističe.

Tradiciju Ukrajinci njeguju i prezentiraju na prvom mjestu folklorom.

-**UKPD „Ukrajina“** osnovano je 1979.godine sa ciljem njegovanja ukrajinske kulture i tradicije.Društvo je pomoglo i osnivanje **ukrajinskih Društava** u selima **Kaniža i Šumeće**. Kroz ta Društva njegujemo i prezentiramo kulturnu baštinu i tradiciju Ukrajinaca. **Osnivaju se** u zadnje vrijeme i **Pjevačke skupine i zborovi**. **Probe su nam u ovo krona vrijeme zaustavljene**, kao uostalom i svima drugima.

Na području Brodsko-posavske županije imamo tri udruge. U Slavonskom Brodu je to **UKPD „Ukrajina“**, u Kaniži **UKPD „Taras Ševčenko“** i u Šumeću **UKPD „Andrij Pelih“**.

Najstarija je slavonskobrodsko HKPD „Ukrajina“, koje je prošle godine obilježilo 40 godina uspješnoga rada i djelovanja. I stvarno smo tijekom svih tih godina kuturnu baštinu i tradiciju našega naroda prezentirali diljem Hrvatske, ali i svijeta. Ako se itko naputovao, onda je to naše Društvo.

Prepoznatljivi smo u Hrvatskoj kao **atraktivan, brz folklor**, drugačiji od ostalih. **Narodne nošnje** specifične su po bogatom vezu s motivima prirode: sunce, žito, cvijeće- sve je povezano sa živosti, kakav je i ritam našega folklor.

Mnoge nas Udruge uvijek zovu na njihove manifestacije. Tako smo bili na „Đakovačkim vezovima“, „Vinkovačkim jesenima, „Brodskom kolu“, „Daruvarskim žetvenim svečanostima“, „Lidasu“ Pleternica,“ Lijep je moj Srijem“ u Nijemcima, “Lipovljanskim susretima“Lipovljani; sudionici smo manifestacija u Dardi, Starim Jankovcima, Splitu, Rijeci, Dubrovniku, na Smotri folklor nacionalnih manjina u Bjelovaru... U inozemstvu je Društvo nastupilo više puta u mnogim gradovima Ukrajine, Italije, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine.

Članovi Društva djeluju u folklornoj sekciji za odraslu skupinu, dječjoj folklornoj sekciji, pjevačkoj, likovnoj ,glazbenoj, te dramsko – recitatorskoj sekciji.

Možemo se pohvaliti i sa ukupno pet zborova u Hrvatskoj i to u Vukovaru, Lipovljanima, Slavanskom Brodu, Osijeku i Kaniži. U zadnje vrijeme pojavljuje se i Šumeće što nam je izuzetno drago. Uz njegovanje glazbene baštine i kroz pjesmu se njeguje i ukrajinski jezik.

Ukratko o posebnosti u glazbi, književnosti, gastronomiji

Tradicijsko ukrajinsko glazbalo je **bandura** – glazbalo slično harfi, ima 90 žica.

-Ugostili smo jedan orkestar iz Lavova, 37 studentica imalo je nastup u Kazališno koncertnoj dvorani „Ivana Brlić Mažuranić“ u Slavanskom Brodu. I na tom glazbalu se doista sve može odsvirati, a uz ukrajinske, svirale su i hrvatske pjesme-istaknuo je **Vlado Karešin**.

Ukrajinska Društva nose nazive i po književnicima, slikarima, pjesnikinjama (Andrij Pelih, Lesja Ukrajinka, Taras Ševčenko), po najpoznatijem planinskom lancu Karpatima, moćnoj rijeci Dnjepar...i sve to ukazuje i simbolično na njihovu domovinu Ukrajinu. Ipak pripadnici ukrajinske nacionalne manjine najviše štiju **Tarasa Ševčenka** i svake se godine i organiziraju njegovi Dani na kojima se okupe predstavnici svih ukrajinskih društava RH.

Taras Ševčenko ukrajinski je pjesnik, slikar i humanist. Njegovo književno naslijeđe smatra se temeljem novije ukrajinske književnosti. Ševčenko je također pisao i na ruskom jeziku, a iza sebe je ostavio nekoliko slika remek-djela. Mnogi analitičari u Ukrajini i izvan nje smatraju ga većim misliocem svog vremena.U svojim je povijesnim djelima prikazao borbu ukrajinskog naroda protiv socijalnog i nacionalnog ugnjetavanja. Branio je ideju samostalnosti Ukrajine.

U Zagrebu je uz pomoć Grada podignut i spomenik u njegovu čast, a također i jedna ulica se zove Ukrajinska ulica.

Grkokatoličke su vjere i najstarija crkva je u Brodsko-posavskoj županiji

-Najstarija ukrajinska crkva izgrađena je prije 120 godina u Bukovlju i u njoj se jedanput tjedno održavaju mise, a imamo i grkokatoličke crkve u Lipovljanima, katedralu u Križevcima. Kaniža ima obnovljenu crkvu, Šumeće također ima crkvu. U Slavanskom Brodu sami smo skupili među sobom sredstva i kupili jednu kuću, koju smo preuredili u crkvicu. Mislili smo da ćemo moći za blagdan sv. Nikole na misu, ali ipak ćemo čekati završetak. I sigurnije je zbog ove pandemije koronavirusa iako nas nema puno- ispričao nam je **Vlado Karešin**.

Najpoznatija tradicionalna jela

Ukrajinci će vam s radošću ponuditi BORŠČ (juha od cikle) i piroge (pirohy), posebno ako prvi puta k njima dolazite, a imamo i šašlek-meso u prefinom umaku, sočnom ili **smačnom**.

Nacionalnu kuhinju predstavljaju na Smotri u Bjelovaru kao i predstavnici ostalih nacionalnih manjina-sudionika. -Zadnji puta naš je stol bio „pometen“ jer je ljudima sve bilo slatko i ukusno što nam je drago- kaže nam **Vlado Karešin**.

Veze sa domovinom Ukrajinom

-Imam jako puno prijatelja i menadžera koji dovode Udruge i Društva u RH, ne samo na kulturna zbivanja. Osobno sam angažiran i u provlačenju turista i preko 1000 gostiju dođe iz Ukrajine, a borave na Hvaru. Vodio sam i 4-5 puta iz Hrvatske grupu akademika, novinara, njih 30-ak. Željeli su proći put austro-ugarskih vojnika. I poslije se o tome piše u medijima, ali i knjige, piše se hrvatska povijest. Odveo sam ih i u mjesto Lypivka gdje je poginulo 900 Hrvata, a u čast njima Ukrajinci su podigli crkvu.

I u korona vremenu ukrajinska nacionalna manjina je ipak vidljiva

-Ukrajinska zajednica i sve naše Udruge su koliko toliko odradile manifestacije. Trebali smo imati Međunarodni susret zborova 12. prosinca, ali to smo odgodili.

Ali zato su Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ Vukovar organizirali u Hrvatskome domu Vukovar Dane ukrajinske kulture, a uz domaćina iz Vukovara gostovala su i Društva iz Slavanskoga Broda, Kaniže, Lipovljana.**Ovim koncertom zajednica je obilježila i 120 godina od doseljenja Ukrajinaca na područje Republike Hrvatske.**

Imali smo centarlnu manifestaciju Ukrajinaca u Osijeku, Smotru dječjega stvaralaštva u Slavanskome Brodu u listopadu uz sve mjere.

Temeljem i ovoga razgovora sa Vladom Karešimom možemo zaključiti kako i Ukrajinci svojim djelovanjem uvelike doprinose kulturnom bogatstvu Hrvatske, kao i druge nacionalne manjine, a veliki je njihov doprinos i u razvijanju hrvatsko-ukrajinskoga prijateljstva.

Foto: UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod/Facebook

Tweetaj

0 komentara

Sortiranje po:

Dodajte komentar...

[Facebookov dodatak za komentare](#)